

ומשלוח פנות איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש טו אדר ב תשס"ח שבת - ירושלים 5:11 תל-אביב 5:26 חיפה 5:17 מוצ"ש - ירושלים 6:24 תל-אביב 6:26 חיפה 6:25

פרשת צו

התחשבות בזולת

שלא יפגע אדם בזולתו מתוך רוב דביקותו ודקדוקו בהידור המצוות!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "ואש המזבח תוקד בו" (פרק ר"ב)

כלומר: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להזהר שתהיה יוקדת "בו" - בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים. וכדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב [הלל הזקן]? אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפורח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

יום שמחת פורים הבעל"ט דורש יותר מבכל יום את הצורך הגדול של ההתחשבות בזולת! נביא מספר דוגמאות מכניסת יום הפורים ועד צאתו:

- (א) להתחשב באנשים הצמים את תענית אסתר ולא להאריך בהרעשת והכאת המן יתר על המדה!
- (ב) בהשמעת קולות ו"פיצוצים" להתחשב באזניהם וליבם של הסובבים!
- (ג) להתחשב בבריאותו של הזולת ולהתנזר מכל פריט המעלה עשן כל שהוא!
- (ד) בכבישים, להתחשב עם הולכי הרגל השמחים והמבוססים ולא לנסוע בפראות!
- (ה) להתחשב בנמים את שנתם ולא להאריך בשמחת פורים רעשנית לתוך השעות הקטנות של הלילה!
- (ו) להתחשב בכבודם של המורים והמלמדים ולא להתבדח ולהתלוצץ על חשבונם!
- (ז) במשלוחי מנות, להתחשב במקבלים, שיהיו המנות ראויות למאכל... ונקיים מסכנתא (מצד הטיב) ומאיסורא (מצד הכשרות)!
- (ח) להתחשב בהוצאות הרבות שישנן למוסדות התורה, ולא לבזבז ממונם על שכירת רכבים, תחפושות ושאר אביזרים!
- (ט) להתחשב במדת נדיבותו של הזולת ולא לאלצו לתת ממון יותר מכפי רצונו או יכולתו!
- (י) לא להתעכב אצל הגבירים, ולהתחשב במתרימים אחרים הבאים בתור שממתינים בקוצר רוח!
- (יא) להתחשב בעומס עבודתם ועייפותם של מתרימי הצדקה ולכבדם בכוס שתיה מרעננת נטולת אלכוהול!
- (יב) על המהדר במצוות "לבסומ" להתחשב בכבוד בני המשפחה ולא לתת לשיכורתו פרסום יתר... ברשות הרבים!
- (יג) להתחשב בזולת ולא להקיא את היין במקומות שעוברים ודשים בו רבים!
- (יד) להתחשב בנוסעי התחבורה הציבורית ולא להצטרף לנסיעה מתוך שכרות!

ההבדל בין פורים ליום הכפורים

בפורים היה ניכר על כ"ק אדמו"ר מגור (בעל הבית ישראל) שהוא מתוח מאוד, ובמיוחד בשעת עריכת שולחן הטהור. לעומת זאת, בערב יום הכפורים, בשעת עריכת השולחן, היו ניכרים באדמו"ר אותות שמחה. שאלו אחד ממקורביו לטעם הדבר. הרי לכאורה נוהג הרבי הפוך מההגיון. בפורים שהוא יום שמחה וחדוה, הרבי מתוח, ואילו בערב יום הכפורים, כשכולם חרדים מיום הדין, הוא שמח...

השיב לו הרבי תשובה נוקבת: "בערב יום כיפור, כשכולם נמצאים באוירה של יראת חטא ופחד, אני יכול להיות רגוע ושמח, אך לעומת זאת, בפורים כשהרחוב סוער וגועש, והרבה אנשי דלא מעלי מסתובבים ברחוב לארוב לצאן קדשים ולהחטיאם חס ושלום, הרי הלב מלא דאגה שחלילה לא יוזק שום איש יהודי. ואם כן, איך אוכל להיות בשמחה?"

אוצר החסידות

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת הקדושים שנמנחו ע"י מחבלים
נריה כהן הי"ד
שגב פניאל אביחיל הי"ד
יהונתן יצחק אלדר הי"ד
אברהם דוד מווס הי"ד
רועי רוט הי"ד
יוחאי ליפשיץ הי"ד
יהונדב חיים הירשפלד הי"ד
דורו מהרטה הי"ד

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

למעלת ידידנו עורך העלון איש אשר רוח בו, ספרא רבא, מוכה הרכים בתיקון המדות
חרב יצחק בן אהרן שליט"א ולמשפחתו הנכבדה
לרגל אירוסים בנם, המופלג בתורה ר"ש ומדות טובות מבחירי ישיבת כנסת יצחק - קרית ספר
ר' חיים זצ"ל עב"ג חבלה חפזוללה פחמשפחות חפזוחסות שבכחונזה
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין
יזכו לרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח מתוך שמחה וכל טוב לתפארת המשפחות הדגולות
כ"ב (כ"א) וי'נב
מערכת "איש לרעהו"
פכון "אהבת אמת"

מצוות - לא על חשבון הזולת!

סח הגאון **רבי יעקב ניימן זצ"ל**: "פעם סיפר לי יהודי על "גדלותו" של בנו כדלהלן: בחול המועד סוכות ישבו קבוצת אברכים בסוכת בנו ופיהם מלא שירות וזמירות לה', בקול רינה ושמחת החג. והנה מתוך ההתלהבות דקדושה, הלכו קולות השירה וגברו עד כי הופרעה מנוחתו של היהודי הזקן (שהייתה זו שעה שנח בה) אשר היה דר בעליית הבית.

"הזקן לא יכל לסבול את קולותיהם ושפך עליהם דלי מים מן העליה. אך אז צעק בני מן הסוכה: "איך אפשר לשפוך לכאן מים, הלא השכינה שורה כאן"?! כך סיפר לי אותו יהודי, להראות את מדריגתו הנשגבה של בנו.

"אמרתי לאותו יהודי: האם באמת הנך סבור כי השכינה שורה במקום שכזה אשר גוזלים מנוחתו של אדם זקן? לא ולא! אמנם מצוה גדולה לשמוח ברגל ולזמן בשבחין לה', אבל חלילה שתהא המצוה באה בעבירה כשהיא על חשבון הזולת".

דרכי מוסר

למנוע אי-נעימות מהזולת (1)

מספר תלמיד: על המזנון בדירתו של המשגיח הגה"צ **רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל** עמד מכשיר מצועצע שהיה משמש לזילוף של בושם ובקצהו היתה משאבת גומי מצועצעת וצבעונית. אנו לא הורגלנו בכגון אלה, תמהנו מה צורך לו למשגיח בזה (המשגיח והרבנית לא השתמשו לעצמם בכגון דא) אך כמובן לא העזנו לשאול מאומה.

בימי הפורים כאשר בחורים מסויימים הרשו לעצמם לשחק במכשיר זה וזילפו קצת בושם, פנו בבת צחוק אל המשגיח ושאלוהו, איזה ברכה מברכים על זה... המשגיח בפיקחותו הרבה השיב: כמדומני שנפסק שמי שמתמש בחפצו של הזולת אינו יכול לברך...

רק לאחר פטירתה של הרבנית נתברר לנו פשר הדבר. עד אז איפשר לנו המשגיח בענוותנותו לשאול אותו את השאלה המביכה אבל הוא שתק ולא פירש. רק אז התברר כי בכל שבועיים היה מגיע מן המכבסה אדם שלקח את הבגדים לכבס. הרבנית הייתה מזלפת מן המכשיר על הבגדים שח"ו לא יסבול האיש מהריח של הזיעה...

ספר הזכרון "מכתב מאליהו"

למנוע אי-נעימות מהזולת (2)

פעם נסע הגאון **רבי משה שמואל שפירא זצ"ל** במונית עם בנו ותלמידו, דיברו ביניהם הבן והתלמיד בשפת האידיש. הפסיקם ראש הישיבה וביקשם לעבור לדבר בלשון הקודש.

אחרי שיצאו מהמונית הסביר להם נימוקו: הרי הנהג אינו מבין כלל אידיש, יתכן שהוא חושש שאתם מדברים עליו וזה לא נעים...

ישורון - יח

להחמיר לעצמו ולא לאחרים

דרכו של הגאון **רבי יוסף דב סלוביץ' זצ"ל** (בעל הבית הלוי) היתה להחמיר לעצמו אף שלאחרים היה מיקל. מהזולת היה דורש שיקיים את הדין כפי שנקבע בשו"ע הלכה למעשה, ולא יותר.

בכל יום הכפורים, אחר תפלת נעילה, היה מנהגו לצוות לתקוע מיד ולהתפלל תפילת ערבית. פעם העיז תלמיד חכם מבין הציבור ושאל את הגרי"ד: "הלא הדין מפורש בשו"ע, שביום התענית צריכים להמתין עד שיצא הספק מן הלב?"

"אמנם כן" - הפסיקו הגרי"ד - "צריכים להמתין עד שיצא הספק מן הלב, אבל לא עד שיצא הלב מן הספק!..."

משולחנו של הביה"ל

"פעמים אדם עושה מעשה וסובר כי מצוה גדולה הוא עושה" - כותב הגאון **רבי יעקב ניימן זצ"ל** (בספרו **דרכי מוסר**) - "אמנם כאשר נעשית המצוה על חשבון הזולת, ובעטייה של מצוה זו נגרם נזק או רעה לרעהו, ודאי כמצוה הבאה בעבירה תחשב לו. קיום המצוות שבין אדם למקום מותנה בשמירה מעולה וזהירות יתר בענינים שבין אדם לחברו, וגם באותה עת של התעלות לקיום מצוות הבורא, חלילה לו לאדם לשכוח את הכלל של "ללכת בכל דרכיו" - "מה הוא רחום אף אתה רחום".

ברש"י על הפסוקים "כי היא חכמתכם ובינתם לעיני העמים... פן תשכח" (דברים ד, ט) כותב: "בזאת תחשבו חכמים לעיני העמים כשלא תשכחו את הדברים וכו' ואם תעוותו אותם מתוך שכחה תחשבו שוטים" וטעון ביאור: הרי אם לא יעשו המצוות צריכים להחשב רשעים ולא שוטים!?

וביאר רבי יעקב ניימן בשם **הסבא מקלם** שייטכן ואדם עושה מעשה וכוונתו לשם שמים, ואז לקרותו רשע אי אפשר שהרי כוונתו לשמים, כוונתו רצויה, אבל מכל מקום מעשיו אינם רצויים וראוי לקרותו "שוטה".

כך מצאנו - מוסיף הרב ניימן - כאשר אמר שאול לשמואל "הקימותי את דבר ה'" (שמואל א' טו) ושמואל ענהו: "יען מאסת את דבר ה'". כי על כן, שאול סבר כי עשה את דבר ה' כראוי ככוונה לשם שמים ולא היה ספק בלבו כי קיים את דבר ה', עד כי ניגש אל הנביא ובפה מלא אמר: "הקימותי את דבר ה'".

ואמנם, אף כי כוונתו היתה לשם שמים, מכל מקום קיום דבר ה' לא היה כאן אלא "מאסת את דבר ה'". אי קיום של דבר ה' כראוי אינו מעשה רשע, אבל מעשה שטות יחשב. הנה כי כן, מי שמדמה בנפשו כי עשה מצוה ועל פי האמת, עבירה בידו, גרוע הוא מאוד כי תשובתו רחוקה.

בשיחה לצעירים שנשא הגאון **רבי משה מרדכי שולזינגר שליט"א** לפני כעשרים ושתיים שנה, אחר הסתלקותם של גאוני ישראל הגר"מ פיינשטיין והגר"י קמנצקי זצ"ל, אמר בין היתר את הדברים הנוקבים הבאים, הנוגעים לענין ההתחשבות בזולת:

"יש כאלו שבתוך ה"זמן" בישיבה אינם מופלגים בשקידת התורה. אבל כשמגיע "בין הזמנים" שצריך לעזור בבית. בדיוק אז הוא נהיה "מתמיד"... כשמגיעים כמה שבועות שבהם הזמן להתנהג באופן של "לעולם יהא אדם"... [שגם צריך להיות בן אדם] פתאום... תוקף אותו כזאת "שקידת התורה" והוא מחליט בלבו:

"הנה כעת הסתלקו הגאונים רבי משה פיינשטיין ורבי יעקב קמנצקי וקצת קודם הסתלק רבי יעקב קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל... אני מוכרח להיות ה"ממלא מקום" שלהם..."

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית. אומרים לו, צריכים עזרה בבית... הרי צריכים להכניס את הפסח... הרי היא "רובצת תחת משאה"... צריכים לעזור משהו. אבל הוא צריך בדיוק עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור...

מכזו הנהגה אין סייעתא דשמיא ולא משיגים ממנה לא "מדריגות", לא קדושה, לא ידיעת התורה ולא גדלות, כי זה על חשבון הזולת ולא משיגים תורה על חשבון הזולת!

”ומשלוח מנות איש לרעהו”

להרבות אהבה, אחוה ורעות בין איש לרעהו!

נלמד מהפסוק: ”ומשלוח מנות איש לרעהו” (פרק ט׳-יט)

מדוע תיקנו מצוה זו דוקא בפורים ולא במועד אחר? משום שעיקר הכח נגד עמלק הוא בהתאחדות בני ישראל כאיש אחד בלב אחד, תוך קבלת עול מלכותו יתברך. וכאשר בני ישראל באגודה אחת אין לעמלק שליטה בהם, לכן הדגיש המן לפני המלך את עובדת היותם ”מפוזר ומפורד” שאין בהם כח האחדות וממילא קל ונכון לאבדם ח״ו. וכנגד זה אמרה אסתר: ”כנוס את כל היהודים” - לאחד אותם. וכנאמר להלן ”להקהל ולעמוד על נפשם”. זוהי איפוא מטרת ה”משלוח מנות”,

להרבות אחוה ורעות ולאחד את הלבבות! מכאן גם מצות קריאת המגילה ”ברוב עם - הדרת מלך”. זהו שאנו אומרים ”בראותם יחד תכלת מרדכי” (עפ״י שפת אמת), שני טעמים נאמרו למצות ”משלוח מנות”, והצד השווה בשניהם - העמקת הקשר, ההתחשבות וההטבה עם זולתו. ואלו הם: (א) כדי להרבות אחוה ורעות עם זולתו כפי שהבאנו לעיל (מנות הלוי). (ב) כדי לסייע לרעהו שלא יחסר לו בסעודתו, וע״י ששולח לו דרך כבוד לא ידקק לבקש. (שו״ת תרומת הדשן סימן קיא).

נסתפק הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ״ל, האם בן הסמוך על שולחן אביו מחוייב במשלוח מנות שהרי אין לו משלו כלום. ויתכן ש”המשלוח מנות” שהאב שולח הוא גם בשביל כל הסמוכים על שולחנו נולא כאשתו שהמגן אברהם מחמיר שתשלח בעצמה. ואמר הסטייפלער שבנותיו עד שנישאו לא שלחו, ואילו בנו רבי חיים שליט״א שלח משום שמחת פורים נולא משום חיוב משלוח [מנות].

”האם שקעה השמש”?

פעם נכנס אדם בפורים לביתו של הגרי״ז סולובייצ׳יק זצ״ל ובידו משלוח מנות. יצא הגרי״ז לבדוק האם כבר שקעה השמש... וכל כך למה? הסביר הגרי״ז: ”כל השנה איני חפץ לקבל מתנות (שהרי ”שונא מתנות יחיה”) אלא שבפורים ישנו דין ”משלוח מנות איש לרעהו” ומעתה, אם עדיין לא שקעה השמש, מקבל אני מדין ”משלוח מנות”, אבל אחרי ”השקיעה” נותר המשלוח בגדר ”מתנה” בעלמא וזאת איני מוכן לקבל...”

מפי השמועה

זריזין מקדימין...

סיפר הגאון רבי אברהם הורביץ: ”הרבה שנים קרא לי הסטייפלער זצ״ל מיד לאחר תפלת שחרית כוותיקין, ונתן לי חתיכה חשובה של עוגה וכוס יין כדי שאוכל ואשתה, ואמר לי שרוצה לקיים בזה מצות משלוח מנות מיד לאחר מצות קריאת המגילה.

אורחות רבינו

”ומתנות לאביונים”

מצוה לשלוח שתי מתנות לשני אביונים שנאמר (אסתר ט׳-כב) ”ומתנות לאביונים” (מגילה ז.)

לכאורה, יש להבין, מדוע נקראת המצוה ”מתנות לאביונים” ולא ”צדקה לאביונים”? ויתכן לבאר עפ״י מה שיש לחקור ולדון במצוות צדקה, באיזה אופן מהודר יותר לקיים את הנתינה, האם עדיף נתינה אחת גדולה ומכובדת לעני אחד, או מספר נתינות קטנות להרבה עניים?

והנה הרמב״ם מבאר על אמרת חז״ל (באבות ג׳טו) ”והכל לפי רוב המעשה” שעדיף ליתן אלף זוז באלף פעמים מליתן אלף זוז בבת אחת, והטעם לכך מפני ”שהמעלות לא יגיעו לאדם לפי גודל המעשה אלא לפי רוב מספר המעשים”. אכן לדעת רבי יהודה החסיד ז״ל (בספר חסידים - סא) ”טוב לאדם לפרנס אחד, אם אין לו אלא לפרנס נפש אחת, משיתן לחמשה ולא יספיק להם ויהיו חסרים”

מעתה, לדעת הרמב״ם מדוייק מה שנאמר ”מתנות לאביונים” ולא ”צדקה לאביונים” להשמיענו, שאין זה כדין צדקה אלא עדיף שיהיו שני נתינות חשובות והגונות לשני אנשים, מאשר מעט להרבה, הוא שנאמר ”מתנות לאביונים”, לשון חשיבות.

והגה״צ רבי נתן מאיר ואכטפויגעל זצ״ל (משגיח דליקווד), ביאר, מדוע נקראת המצוה ”מתנות לאביונים” ולא ”צדקה לאביונים” בדרך משל: למלך שיש לו כמה בנים, ובקטנותם בעודם על שולחן אביהם, אין יתרון אחד על השני שהרי כולם שוים אצל אביהם, אבל כשהם גדולים וכל אחד הולך לדרכו, ואחד נעשה מלך באיזה מדינה, והשני בעל מלאכה מפורסם, אזי חשיבותם משתנית, ואולם כאשר אביהם עושה סעודה ושמחה, וכל האחים באים לשבת אצל אביהם, הרי מיד שוים כולם אצל אביהם ואין חילוק ביניהם! ולכן נקרא ”מתנות” לאביונים שכן ביום זה כולם שוים. מטעם זה גם אמרו ”כל הפושט יד נותנים לו” שהרי ביום זה כולם שוים ואין הבדל ביניהם.

האביונים של אתמול...

אל רבי נח מלעכעביץ׳ זצ״ל בא פעם אחת במרוצה, למחרת פורים, בבוקר השכם, איש יהודי חייט ירא שמים ותמים, וצעק לפניו צעקה גדולה. מה אירע? בלכתו אל בית המדרש ראה והנה יהודים עומדים בשוק וקונים עצים מגוי שהביאם בעגלת החורף שלו.

היהודי היה נסער כולו וטען: ”היתכן? הרי בפורים חייב כל יהודי לחלק את כל כספו לצדקה. אם כן, מהיכן היו להם כבר בבוקר השכם, כספים חדשים, לקנות בהם עצים בשוק?

הרגיע אותו רבי נח ואמר: ”עליך להבין כי היהודים שראית אותם קונים עצים, היו בודאי אותם אלו שקיבלו אתמול צדקה...”

מאוצרנו הישן

”כי לא יחדל אביון”

המגיד מקלם אמר פעם לעשירים: הרי לטובתכם הפרטית צריכים אתם לתת מעות לאביונים ולתמוך בעניים, שכן אם לא תעזרו להם הרי עלולים הם לגווע מרעב והתורה אומרת: ”כי לא יחדל אביון מקרב הארץ”, אם כן, הרי מישהו מכם יצטרך לתפוס את מקומם...

עיטורי תורה

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

זכר למחצית השקל / הרב נפתלי וינברג

מוסד חינוכי יקדיש זמן קבוע במערכת הלימודים כל השנה לשיעורים במידות טובות ואהבת ישראל? ב"ה לומדים הרבה תורה, אבל האם הלימוד הוא לשמה!?

מתי נפסיק את תרדימת ההרגל?! אסונות ממשיכים להכות בנו מימין ומשמאל, אנשים נופלים ל"ע כזבובים בכל מיני פורענויות והעולם כמנהגו נוהג!?

* * *

ימים אלו של "ומשלוח מנות איש לרעהו" הם ימים מסוגלים להתבונן במצבנו. מובא שהשר שממונה בשמים על 'פרס' הוא השר של מידת "צרות עין" (צדקת הצדיק, סי' רנ"ה) ולפיכך תיקנו משלוח מנות בפורים - היפך צרות עין.

יושב לו יהודי ולומד תורה. עומד לו יהודי ומתפלל. הולך לו יהודי ומקיים מצוות. ולא תמיד הוא שואל את עצמו: האם אני עושה את כל זאת על מנת להעלות את עצמי או לפעמים כדי להוריד את הזולת? חלילה.

מה יגרום לנו לזכור מידי יום להתחזק בעניינים שבין אדם לחברו? מה ישעבד אותנו לעמוד תמיד "אם אצבע על הדופק" ולא להרפות?

ברשותכם, ברצוננו להציע הצעה אשר לעניות דעתנו תגרום לשינוי דרסטי לטובה במצבנו - אם נשתדל לקיים אותה בעקביות.

אנו מציעים לכל אחד לייחד פנקס או מחברת ולרשום מידי יום ביומו לפחות מעשה חסד אחד שגמל לזולת באותו יום. קבלה כזו חייבת להתקבל בהחלטה גמורה שאיננו עולם על יצועינו קודם שביצענו לפחות מעשה אחד ורשמנו אותו באותו פנקס.

זאת עלינו לדעת: אם לא נטפל בעניינים שבין אדם לחברו בעקביות ובנחרצות כנראה שהם לא יתקנו.

אדם שנזכר מידי פעם במשך היום שלפני השינה עליו למלא "דין וחשבון", מתנהג אחרת במשך כל היום. וגם אם הוא חלילה נכשל, הוא מודע לכך וזוכר שמוטל עליו לתקן.

הבה נשנה את האווירה בינינו לאווירה של אהבה, אחווה שלום ורעות. כאשר לקראת פורים הבא יתבונן אדם בפנקס אותו מילא במשך השנה האחרונה, הוא יהיה גאה בו. וכמובן שאין הכוונה כאן לגאווה הפסולה, אלא ל"ויגבה ליבו בדרכי השם".

ואז - כאשר אנו נפעל לתיקון המעשים - נישא את עינינו אל השמים ונבקש: ריבונו של עולם, רחם נא על עמך ישראל. אנו משתדלים להתאחד וכשם שלאחר שמרדכי קיים את "כנוס את כל היהודים" באה הישועה, כן תשלח לנו ישועה בקרוב.

* * *

יתן השם שבזכות התחזקותנו בענייני הפנימי של 'מחצית-השקל', נזכה ל'כופר-נפש' ולמה שנכתב בפרשת שקלים (שמות ל, יב) "ולא יהיה בהם נגף" ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו. עוד ישמע בהרי יהודה ובחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה!

א פ ר י י ל א כ ן פ ו ר י ם ! (פ ו ר י ם ש מ ח)

"הציבור מתבקש" פתח הגבאי והכריז בפאתוס.

הציבור ש"התבקש" ניסה לנחש מה הגבאי רוצה ממנו. היה זה לפני מנחה של 'ערב-פורים'. "הציבור מתבקש להחמיר ולתת פעמיים מחצית-השקל. בפעם ראשונה זכר למחצית השקל, ובפעם השנייה זכר למחצית השקל".

הציבור נשם לרווחה.

האם גם אנו יכולים להרשות לעצמנו לנשום לרווחה?

* * *

מה לא נכתב עדיין על 'טבח תשס"ח'?

מה יש עוד להוסיף למיליוני המילים הכואבות שדנו באירוע המזוויע שהתרחש בספריית 'מרכז-הרב'?

האר"י הקדוש הוריש לעם ישראל יסוד מפורסם וחשוב והוא: "הקריאה מעוררת את הזמן" (היסוד מבוסס על דברים שנכתבו ב'שער רוח הקודש' בקשר לימי השובבי"ם). דהיינו: כאשר קוראים בבית הכנסת את פרשת השבוע, אין הפירוש שאנו רק מזכירים דבר שהתרחש בעבר, אלא מכוח הקריאה הדבר 'מתעורר' ופועל גם בהווה!

מכאן מקור למנהג הדרשנים לפתוח את דבריהם, בפסוק מתוך "פרשת השבוע". שכן אנו מאמינים שענייני פרשת השבוע "מתעוררים" באותו שבוע. אגב; אחד מגדולי ישראל נתון מידי שנה בפרשת 'קרח' במתח, שמה תפרוץ מחלוקת בקרבנו - משום שהזמן של אותו שבוע "מסוגל" לכך.

הטבח ב'מרכז-הרב' התרחש בפרשת 'פקודי-שקלים', ודומה שכל ענייני הפרשה מובילים למקום אחד ברור.

מדוע התבקש כל אחד מעם ישראל לתת 'מחצית-השקל' בלבד? בספרים הק' מבואר שזה מורה ומדגיש שיהודי לא יכול להשיג את השלמות בלעדי הזולת. כל יהודי בפני עצמו הוא "חצוי", ורק בהצטרפו אל שאר היהודים הוא הופך להיות "שלם". בפרט בארץ ישראל, מסביר הזוהר הק' את הפסוק "מי כעמך ישראל גוי אחד?" - בלשון שאלה - והתירוץ: - "בארץ", כלומר, בארץ ישראל צריכים להקפיד יותר על אחדות העם.

מחצית השקל ועבודת המשכן, יש לשניהם תפקיד משותף - לאחד את העם! ולכן, כאשר בא משה רבינו להורות לישראל את פרשת שקלים, הוא מקדים תחילה ומקהיל אותם יחדיו (ראה רשב"ם על הפסוק "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" שמות לה, א).

כל זה, בעצם הקדמה לתענית אסתר ולפורים.

"לך כנוס את כל היהודים" אמרה אסתר המלכה. אסתר ידעה ברוח קדשה שללא אחדות אין ישועה. מתנות לאביונים ומשלוח מנות, משלימים את המהלך ומחזקים את המסר הברור שהקב"ה צועק לנו: "בנים יקרים, תתאחדו, תתאחדו!"

נעשה נא חשבון הנפש, האם אנחנו מכבדים את גדולי ישראל, את תלמידי החכמים מכל המחנות, אפילו אם הם לא "מאנש" האם הצלחנו לעקור את הגזענות מהחברה לגמרי? האם אנחנו מקפידים שכל